

"Spojrzenie w październikowe niebo 2024"

"Przyszła jesień, ręce w kieszeń"

Przysłowie to prognozuje nam wypoczynek, ale zmienną ciepłą i pogodną *Złotą Polską Jesień*, której piękno wszyscy rokrocznie doceniamy i wykorzystujemy maksymalnie. Oczywiście cieszymy się z faktu, że **Słońce** nie próżnuje, chociaż niestety jego deklinacja czyli wysokość nad horyzontem z dnia na dzień maleje, a w związku z tym długość dnia znacznie się skraca, z czym musimy się niestety pogodzić i do tego przyzwyczać.

W *Małopolsce* ubędzie dnia aż 109 minut, z 11 godz. 39 minut na początku października do 9 godz. 50 minut na końcu miesiąca. **Słońce** w sobotę 1 października wschodzi o godz. 6.40 a zachodzi o 18.19, natomiast w ostatnim dniu miesiąca wzejdzie o 6.28 a schowa się pod horyzontem już o godz. 16.18. Wprost nie do wiary, ale ten dzień będzie jeszcze dłuższy od najkrótszego dnia roku o 104 minuty! Nasza dzienna gwiazda w dniu 22 X przejdzie ze znaku *Wagi* w znak *Skorpiona* (czyli *Niedźwiadka*). Ponadto 2 X dojdzie do obrączkowego zaćmienia **Słońca**, które widoczne będzie na Pacyfiku i w Patagonii. W tym miesiącu nadal spodziewamy się zwiększonej aktywności magnetycznej **Słońca** (plamy, rozbłyski, protuberancje) związanej z licznymi centrami aktywności (plamami) w jego fotosferze. Nasza gwiazda podąży do maksimum swej aktywności w XXV cyklu przewidywanego przez heliofizyków na przełomie lat 2024/25. Obecnie często szykuje nam jakieś niespodzianki, którymi może nas zadziwić lub nawet zaskoczyć, dlatego też należy prowadzić bezpieczne obserwacje **Słońca**. Tu uwaga! W nocy z 26/27 października (z soboty na niedzielę) śpimy rano o godzinę dłużej, przechodzimy bowiem na *czas zimowy* (środkowo-europejski), czyli cofamy dotychczasowe wskazania zegarów o godzinę. Oficjalnie należy to uczynić w nocy o godz. 3, w niedzielę 27 X. Praktycznie zaś najlepiej cofnąć wskazania zegarów o godzinę, jeszcze przed ułożeniem się do snu.

Ciemne bezksiężycowe noce, dogodniejsze do obserwacji astronomicznych będą na początku i końcu miesiąca, bowiem kolejność faz **Księżycy** jest następująca: now 2 X o godz. 20.49, pierwsza kwadra 10 X o godz. 20.55, pełnia 17 X o godz. 13.26 i ostatnia kwadra 24 X o godz. 10.03. W apogeum (najdalej od **Ziemi**) znajdzie się **Księżyc** dwukrotnie: 2 X o godz. 22 i 29 X o godz. 24, a w perygeum (najbliżej **Ziemi**) będzie 17 X o godz. 3. Nasz naturalny satelita Ziemi „spacerując” po październikowym niebie przewędruje w pobliżu planet: **Wenus** (5 X o godz. 22), **Saturna** (14 X o godz. 20) i **Marsa** (23 X o godz. 23). Zbliży się też do *Plejad* (19 X o godz. 22) na odległość 1/10 stopnia!

Na jesiennym niebie, z wieczora dostrzeżemy w kolejności gwiazdozbiory *Pegaza*, *Andromedy*, *Perseusza*, *Byka*, a tuż po północy pojawią się nam na wschodzie już konstelacje zimowe *Bliźniąt* i *Oriona*.

Jeśli zaś chodzi o planety, to **Merkury** kąpie się od ostatniej dekady września aż do połowy października w promieniach **Słońca**, potem będzie widoczny wieczorem, nisko nad zachodnim horyzontem do końca listopada. Natomiast **Wenus** jako *Gwiazda Wieczorna* cały czas będzie widoczna w zorzach wieczornych dobrą godzinę po zachodzie **Słońca**. **Mars** widoczny będzie w drugiej połowie nocy w gwiazdozbiorze *Bliźniąt*, gdzie 21 X zbliży się do *Polluksa*, najjaśniejszej gwiazdy w tej konstelacji a następnie końcem miesiąca przemieści się do gwiazdozbioru *Raka*. Natomiast **Jowisz** wschodzi coraz wcześniej przed północą goszcząc w gwiazdozbiorze *Byka*. Podąża wolno, jak przystało na olbrzyma, do opozycji, która nastąpi 7 XII i wtedy widoczny będzie przez całą noc. **Saturna**, drugiego gazowego olbrzyma z pierścieniami możemy obserwować na tle gwiazdozbioru *Wodnika* od wieczora na wschodnim niebie praktycznie przez całą noc, bowiem był już w opozycji 8 września. **Uran** gości w gwiazdozbiorze *Byka*, możemy go obserwować lunetą praktycznie przez całą noc, bowiem będzie w opozycji 17 XI. Natomiast **Neptun** przebywa w gwiazdozbiorze *Ryb* i widoczny jest przez teleskop od wieczora też przez całą noc, bowiem był w opozycji 21 IX.

Już od 2 października aż do 7 listopada promieniają szybkie meteory z roju **Orionidów**, które wchodzą w górne warstwy atmosfery ziemskiej z prędkościami nieco ponad 60 km/sek. Maksimum roju przypada na 21 X, możemy wtedy oczekiwać 20 - 25 „spadających gwiazd” na godzinę. Radiant meteorów leży na granicy gwiazdozbiorów *Oriona* i *Bliźniąt* (południowo-wschodnia część nieba). Warunki obserwacji ich maksimum będą złe, ponieważ **Księżyc** jest wtedy cztery dni po pełni, wschodzi o godz. 19.47 i świeci przez całą noc. Natomiast od 6 do 10 października (maksimum 7/8 X) promieniają powolne, o zmiennej ilości meteory **Drakonidy**, czyli ich radiant leży wysoko, w gwiazdozbiorze *Smoka*. Warunki do ich nocnych obserwacji będą dobre, bowiem **Księżyc** będzie 3 dni przed pierwszą kwadrą i zachodzi już przed godz. 20. Natomiast dla wzbudzenia nie tylko obserwacyjnych refleksji po tegorocznej gorącej wakacyjnej pogodzie odwołam się do sprawdzonego staropolskiego przysłowia:

"Na świętych Szymona i Judy (28 X), spodziewaj się grudy"